

Les cases

La Corporació Metropolitana de Barcelona ha refusat d'incloure al catàleg de monuments històrics i artístics de la ciutat una vintena d'edificis o construccions considerats de gran interès per tots els especialistes (amb què s'ha cobert d'un trista glòria, si se'ns permet d'incidir en un tema que no és el nostre). Un dels edificis que aquests singulars edils no han considerat dignes de preservar d'un possible enderrocament és la cèlebre Casa Bloc de Sant Andreu, construïda pels arquitectes del GATCPAC per encàrrec de la Generalitat, model d'habitatge racionalista per a obrers.

En una informació periodística que hem llegit aquest edifici és anomenat «Can Bloc». Sens dubte l'Informador, desconixedor de les particularitats d'aquesta construcció, ha cregut que es tractava d'un topònim urbà que, tal com efectivament s'ha esdevingut amb molts casos, havia estat descatalanitzat —substituint la contracció can inconfusiblement catalana, per la forma ambivalent casa i ha volgut, amb tota la bona intenció, restituir-li l'autenticitat. Però la contracció can (de ca-casa i en amb què fem precedir els noms de les cases (i que a cops passen a designar indrets de regular extensió) és usada exclusivament en aquells que són antropònims, és a dir, noms de persona, Com Can Tunis, Can Batlló, Can Caralleu, Can Trinxet, etc o amb certs motius populars que s'hi poden equiparar: Can Pistoles, Can Penja-i-despenja, etc. I aquest no és, certament, el cas de la Casa Bloc.

Adulterar la forma genuïna dels noms de lloc, d'edificis, d'establiments, etc, és una maniobra blasmable que no ha d'ésser tolerada. Però no sempre ha obert a imposicions oficials sinó també a complexos injustificats. Són més d'un els qui a cops no gosen denominar el propi establiment o fins i tot la casa praj amb la tradicional contracció can que deuen considerar rústica i apagesada, i la canvien en casa. Això no ha d'induir, però, a fer l'operació inversa d'una manera sistemàtica i sense prou coneixement de causa. Quan el nom d'un edifici no prové d'un antropònim sinó de la seva forma, funció, característiques, etc, és del terme casa que cal fer-lo precedir: la Casa Bloc, la Casa de les Punxes, la Casa de la Ciutat, la Casa de Convalescència...i fins i tot, en certs edificis, usem aquest terme precedint els antropònims. Recordem, només, la Casa Milà (la Pedrera) i la Casa Batlló (la Casa dels Ossos), de Gaudí. Aquests edificis, a la Gran Enciclopèdia (article Gaudí) són anomenats Can Milà i Can Batlló, però al mateix article la Casa Vicens consta amb aquesta forma.